

”Bøgebladet”

Naturens kraft & kilde

En af sommerens store oplevelser var at gense Skagen Odde Naturcenter med familien, og blive mindet om hvor helt unik en arkitekt Jørn Utzon(1918-2008) var, og få endnu flere nuancer på dette kunstnertalent! Skagen Odde Naturcenter er tegnet af Jørn Utzon i 1989 og opført under ledelse af sønnen, Jan Utzon i 1999-2000. Utzons vision var, at huset skulle vokse ud af naturen, og så at sige være et svar på stedets ånd i lighed med forfædrene fra oldtidens Grækenland, kineserne og mexicanerne når de byggede deres helligdomme. Et hus med øje for stilhed, ro og fordybelse. Men hvordan ser bygningsværket så ud? En fire meter høje mur omkranser det godt 4.000 kvadratmeter store oplevelsescenter. Kun udkigstårnet og indgangspartiet røber centerets tilstedeværelse. Inden for murene danner pavilloner med hvert sit tema rammen om udstillingerne. Den store mur danner rammen om Naturcentrets aktiviteter og får hele bygningen til at fremtræde med en værdig ro i det storslåede landskab. At huset så i folkemunde kaldes for ”Ørkenfortet” må vi leve med!

Om huset har Jørn Utzon selv udtrykt sig meget poetisk: ”Så rolig og i så klar harmoni med landskabet som den hvide brænding. Med de lange horisontale mure understreges klitlandskabets let bølgende form på samme måde, som horisonten understreger solens rundhed ved solnedgang. Det er spændende og tillukkende at se de lukkede mure med de små tage og ovenlys.....”

Og hvad venter der så inde i de mange pavilloner? En række forskellige udstillinger, hvor jeg denne gang, især nød en udstilling af billedhuggeren Claus Ørntofts litografier og skulpturer f.eks. hans store bøger i sten samt forarbejderne til skulpturinstallationen ”Tre Løver og Ni Hjerter” bestilt af Dronningen, til Marselisborg Slot. En gave fra Majestæten til Aarhus Kommune. Dernæst en spændende udstilling af modedesign fra Kolding Designskole ligesom den lokale møbeltekstildesigner Birgitte Tolnovs værker fængede.

Børnene morede sig i eventyrrummet med udklædning, under de smukke loftsinstallationer, med figurer fra eventyrernes verden. Bl.a. Niels Holgersen, forvandlet til en nisse, flyvende på sin hvide gase! Jo, der er

plads til både poesi og fantasi! Herefter tog de turen til det nærmest biologiske eksperimentarium, hvor en engageret aktivitetsmedarbejder fortalte om stedets dyreliv, mens smukke guldsmede fløj rundt i de store terrarier....og lillepigen lavede sæbebobler i en af gårdhaverne og hoppede i mand! De forenedes tilslut i tegnerummet, hvor de store blev, som små børn på ny, til ære for deres lillesøster. Ægtemanden hyggede sig med de mange faktisk orienterede udstillinger med fokus på sand, vand, vind og lys og kastede vist også et blik på naturfotografens udstilling: "Villy i naturen", ligesom fascinationen af de unge modedesignere var åbenbar. Selv afsluttede jeg besøget med at læse om Jørn Utzons inspirationskilder og se filmen om tilblivelsen af Jørn Utzons mesterværk, "Sydney Opera House", som fejrede 40 års jubilæum i 2013. Utzon vandt arkitektkonkurrencen om operahuset i 1957, og fulgte arbejdet til 1966. Han besøgte aldrig stedet i Sydney, før han vandt konkurrencen, men kiggede på et søkort, og kunne se, at huset skulle ligge ved en havnefront, som gav ham associationer til Kronborgs placering ved havnen i Helsingør.

Grundet uoverensstemmelser omkring økonomien, da Utzons materialebudget var for højt, blev bygningsarbejdet fuldført af andre arkitekter. Dette var årsagen til, at Utzon aldrig besøgte det færdige hus. Det skulle dog senere vise sig, at huset endte med at blive langt dyrere via de nye arkitekters materialevalg. Uomtvisteligt er det dog, at Jørn Utzon er hovedarkitekten til en af verdens mest berømte bygningsværker. Da operahuset i 2007 blev optaget på UNESCOs verdensarvsliste, blev Utzon den anden person i verden, der har opnået denne ære i levende live. Utzon modtog også en lang række andre hædersbevisninger. Herunder den prestigefyldte amerikanske Pritzker-pris i 2003, som også bliver kaldt arkitekturens Nobelpris!

At Jørn Utzons liv ikke altid er gået efter en lige linje, vidner ikke kun operahuset i Sydney om. Som mangeårig underviser, er det en succeshistorie, at kunne fortælle sine elever, at Jørn Utzon var ordblind, og kom ud fra Aalborg Katedralskole med årets ringeste studentereksamen, men via ihærdigt arbejde, kom til en særlig optagelsesprøve, som han bestod, på Det Kongelige Danske Akademis Arkitektskole, hvor han gik fra 1937-1942. Som nordjyder er vi jo, stolte over de år han og familien tilbragte i Aalborg. Her skulle Utzon især have ladet sig inspirere af det maritime liv, ved at følge faderens arbejde som skibssingeniør ved Aalborg Værft. Utzon var da også kun ét år, da han kom til Aalborg, hvor han også blev døbt i Budolfi Kirke. Familien boede i begyndelsen i Vendelbogade, men flyttede senere til en muremestervilla i Nørre Tranders. I 1937 forlod familien Aalborg, da faderen fik arbejde på Sjælland!

Inden Utzon etablerede sin egen tegnestue arbejdede han tre år på Alvar Altos tegnestue, som har været en stor inspirationskilde, ligesom stjernearkitekterne Mies van der Rohe og Frank Lloyd Wright med deres åbne grundplan og flydende rumopfattelse. Af andre store internationale landvindinger Utzon har begået, er parlamentsbygningen i Kuwait én af de særlige. Her var Utzon inspireret af beduinernes kultur, hvis facade minder om et telt, men også i sit interiør har elementer fra basaren.

Hvad Skagen Odde Naturcenter endvidere formidlede en skøn augustdag, var Utzons stoledesign "Bøgebladet". Hvad kan være mere dansk? Den stol vil jeg gerne eje! Den vidner om en vidtskuende arkitekts helt vidunderlige sans for både storhed og detaljer. Rødder og vinger!

Skagen Odde naturcenter

Parlamentsbygningen i Kuwait